

denne Sag her, men i hvert Fald maa mit Nei være ligesaa godt som det ærede Medlems Ja. — Til det ærede Medlem for Maribo Amts 5te Valgkreds (Karsen) skal jeg tillade mig at gjøre en kort Bemærkning. Det ærede Medlem hævdede vedblivende, at det middelalderlige Latin og de Digterværker, som være skrevet i dette Sprog — det maa altsaa nærmest være Psalmer og Kirkehymner — skulde gjøres til Gjenstand for Undervisningen. Jeg vil gjøre opmærksom paa en Banfælgelighed derved, og det er den, at vi da ikke kunde bruge den latinske Grammatik, som vi nu have. (Karsen: Jo!). Nei, det Sprog, som vor Grammatik nu omhandler, er ingenlunde det samme Sprog som det, det middelalderlige Latin er skrevet paa. Det er faare forskjelligt derved. Jeg kan for den Sags Skyld anføre en Skolemand som Bevis for dette. Jeg har i min Haand her nogle Udtalelser af Rektor Lesolii om den latinske Grammatik, som vi bruge i Skolerne. Han siger saaledes: "Det maa fremdeles indrømmes, at den latinske Sprogbrug aldrig har været bunden af de stramme Baaend, den latinske Stil nu bindes med". Det vil sige, at den latinske Grammatik, vi have nu, er abstraheret fra det gamle klassiske Latin, og den kan ingenlunde uden videre overføres paa det middelalderlige Latin, som blev skrevet efter helt andre Grundsaetninger og paa en helt anden Maade, end vi bruge. Det middelalderlige Latin er for en stor Del en Omdannelse af de da talte Sprog; man overførte deres Grammatik og en betydelig Del af deres Slesforraad til det Latin, man da benyttede, og det er umuligt at anvende den Madsigste Grammatik paa det. Af hvad det ærede Medlem sagde om mine Utringer angaaende den Nytte, det skulde gjøre at lære Latin, maa jeg formode, at det ærede Medlem ikke har villet forstaa mig, eller ogsaa har det ærede Medlem gjort sig Skyldig i en Misforstaaelse. Jeg har udtrykkelig været mig imod, at jeg talte om Nytten, materielt set, af Latin, saaledes at den Vedkommende efter sin Skoletid kunde bruge Latinen til at tjene sit Brød med, ligesom anvende den i sin Kristents's Tjeneste. Nei, jeg talte om Latinen som Dannelsesmiddel, dels i Skolen og dels efter endt Skoletid, og kom da til det Resultat, at jeg ikke troede, at Læsningen af de latinske Forfattere i Skoletiden egnede sig for de unge Mennesker. Jeg antager ogsaa, at det ærede Medlem vil være enig med mig i, at en Forfatter f. Ex. som Cicero ikke egner sig for Skoledrenge. Og efter Skoletiden gjør Kundskaben i Latin heller ingen Nytte, fordi Ingen eller saa godt som Ingen vil føle sig fristet til at gaa videre i Læsningen af den latinske Literatur. Den Udvei, at man skulde hengive sig til Læsningen af de middelalderlige, kirkelige Hymner, indrømmer jeg, at jeg ganske vist ikke har tænkt paa, men efter min Mening vil nu

rigtignok heller ikke denne Udvei blive benyttet af synderlig Mange.

Solkstein: Jeg skal gjøre opmærksom paa, at Uenigheden ikke er saa overordentlig stor imellem det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Boisen) og mig, som det ærede Medlem ønskede, at den skulde være; thi ganske vist har jeg ikke stor Tillid til den oldnordiske Skole, som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds sætter sit Haab til, men der er jo ikke det Ringeste i Veien for, at jeg med stor Sindro skulde lade Lovgivningen oprette en saadan Skole som et Experiment, om jeg end synes, det var rimeligere at overlade det til de private Kræfter; men vil man lade Staten gjøre noget Saadant, skal jeg være meget villig til at hjælpe med dertil, naar vi blot maa faae en ordentlig Skole ved Siden af (Latter og Afrydelse). Ja, de Herrer ville vistnok indrømme mig, at den Betragtningssmaade kan man overordentlig godt have, idet man meget vel kan høre sig eller underkaste sig saaledes, at Andre ogsaa faae Plads, naar disse Andre blot ville tillade, at man selv ogsaa faar en Plads, men den nuværende Skoleordning er saaledes indrettet, at naar Andre ville have Plads, saa maa de sætte sig paa Skjødet af dem, der ere der, saa at ingen af dem kan nære sig. Det er det, jeg har imod Tvedelingen, at den stoffer Plads for en Masse Anstuelser om Skolevæsenets rigtige Ordning, men saaledes at den ene generer den anden. Jeg har ikke Noget imod, at alle Anstuelser faae Lov til at tumle sig, som de ville, ogsaa det ærede Medlems, men saaledes, at de ikke gjøre hinanden Fortræd, og derfor tror jeg meget vel, at jeg kan være enig med det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds og ogsaa med det ærede Medlem (Brandes), men ganske vist kun paa den Betingelse, at enhver Retning kommer til sin fulde Ret, thi det er den eneste Maade, hvorpaa man vil kunne komme til et heldigt Resultat. Det er nemlig de falske Kompromisens System paa dette Omraade, der har ødelagt Skoleplanen, og det er det, jeg for et Dieblit siden protesterede imod. Jeg skal med det Samme svare det ærede Medlem paa hans Spørgsmaal om, hvad jeg har sagt ifjor og iaar. Jeg har sagt, at efter min Mening er Undervisning i Sprog det rigtige Grundlag for en virkelig god Forberedelse af Drengene til senere at kunne studere, og det har jeg fremhævet i Modsaetning til Undervisningen i Mathematik og i Modsaetning til den nye realistiske Undervisning, der gaar ud paa at give mere Stof i det Hele end Sprogundervisningen; det er det, jeg lægger Bægt paa, og af de Sprog, jeg kjender, er der ikke noget, der er bedre end Latin, thi det er tankelørest i sin Konstruktion. Af Græsk, som det ærede Medlem nævnte, maa vi vel indrømme, at vi kunne meget lidt, hvilket vel for en stor